

Bylinky A-Z/ příznivé sousedství a možné využití v zahradě i prevenci

Vysvětlivky: ∴ měsíc výsevu; ↓ výsadba; x odpuzuje (případně proti); + podporuje (příznivě působí); L - ledviny, J - játra, Ž - žaludek, T - trávení, K - proti kašli, M - močopudný, Č - pročišťující, A - antiseptikum (protizánětlivý, dezinfikující); dia-příznivě působí při onemocnění cukrovkou. Pozn.: využití v kuchyni zmiňuji jen u méně obvyklých rostlin, ne u běžně používaných)

BYLINA	Nejlepší sousedé	Příznivé vlastnosti	Pěstování	Léčivé vlastnosti
Anýz	salát	pyl zdrojem potravy pro pestřenky,	∴ IV, náročný: teplo, humus	proti nadýmání, + Ž, T, K, laktace
Bazalka	rajče, okurka, cuketa, sladký fenykl, černý kořen cibule, čekanka, ne pelyněk	x padlí okurkové, mouchy láká včely, zlepšuje opylení okurek apod.	∴ III-VI ↓1/2 v 30x30 po 2rostl.	T, uklidňuje nervy, zažívání, kloktadlo při krčních onemocněních,
Bedrník obecný	nepěstuje se	pyl zdrojem potravy pro pestřenky	sucho, slunce/ volně na mezích a loukách	+L, T, A, M, moč.a dých.cesty
Brutnák	cuketa, okurka, rajče, košťáloviny, č řepa, celer, jahody	zlepšuje těžké půdy	∴ IV (+kompost) vlhko, slunce i polostín	A, protizánětlivý (dých.), mír. proj., močopudný
Celer	rajče, košťáloviny, ne celer, brambory a kukuřice	x bělásci, hlemýždi, slimáci	∴ I-II, náročný na humus	M, Č, x usazování Ca, nervové choroby, dia, pohl.horm., osteopor., překyselení,
Cibule	jahody, mrkev, kopr, hrách, cuketa, salát, č. kořen, č. řepa, pór, ne fazol a košťáloviny	x plíseň šedá, hlemýždi, slimáci (nádorovitost košťáloviny)	↓III, lehčí půdy	+L, T, J, slinivka, M, K, A, krvetvorba, dia, imunita, dezinfekce
Čekanka setá	fazol, mrkev, rajče, salát, bazalka, saturejka	láká užitečný hmyz	∴ IV, 30x10cm, stř. t. hluboké půdy, humus/ v zimě rychlení kořenů	M, Č, +J, K, nervy, srdce, žlučopud, dia, posilující, sedativní,
Česnek	růže, jahody, okurka, salát, mrkev, č řepa, ovoc. stromy, rajče, petržel, ne fazol, hrách, košťáloviny	x padlí na růžích, plíseň šedá, hlemýždi, slimáci, myši, hraboši, různý hmyz, hádátka, bakterie	↓X, III, lehčí půdy	+L, T, A, J, Č ateroskleróza, upravuje krev. tlak, astma, infekce hor. cest dých., nachlazení, + imunita
Děhel andělíka	Ne míříkovité,	pyl zdrojem potravy pro pestřenky	∴ VIII - XII, 30cm, hluboké humózní p. ↓ VIII - X, 60x50cm	T, !jen malé dávky, pozor při sběru - dráždí pokožku
Divizna velkokvětá	Clonová rostlina	větrná clona - chrání sousední plodiny	∴ V-VI, ↓ pol X, 45x60cm 2letá, slunné suché stanoviště	K nachlazení, A, hojivé masti
Dobromysl	košťáloviny, lemy	medonosná, zdroj	vytrv., suchá, chudá	uklidnění nervů,

	záhonů	pylu a nektaru	půda, slunce	křeče v žaludku a bříse, Ž
Fenykl /Středomoří/	čekanka, okurky, salát, hrách, štěrbák, ne fazol, rajče	pyl zdrojem potravy pro pestřenky	∴ IV-40 cm, (kořeny ve sklepe -↓60-80cm, slunce, teplo, vlhko	proti nadýmání, K, A -oční záněty, uklidňuje křeče, tvorba mléka
Hořčice bílá	růže, rajčata, brambory, ne košťáloviny	x háďátka, hlemýždi, slimáci, zelené hnojení, x černá skvrnitost růží	∴ III-IX, nenáročná	+zažívání, , nachlazení, zácpa, revma, vit C
Hluchavka bílá	brambory	x mandelinka brambor.	vytrvalý plevel	metabolismus, Č, K, M , deprese, nespavost
Heřmánek	košťáloviny, ředkve, brambory, celer, pór, cibule	odvar - moření osiva, posiluje	∴ II-IV (VIII-IX) okraje záhonu, slunce, stř. těž.-lehčí půda	A , dezinfikuje, x nadýmání, průjem, obklady, výplachy
Jablečník obecný	ovocné stromy a keře	chrání půdu před erozí	∴ IV, 40-50cm, trvalka, lehčí sušší půdy, teplo	plicní choroby uvolňuje hleny, žlučník záněty, zažívání, neurózy
Jitrocel kopinatý	lemy záhonů	chrání půdu před erozí, snáší sešlapávání	∴ IV, 30-40 cm, i polostín	Č, K, T, A , rány, omrzliny, revma, semena projímadlo
Kerblík	salát, fazol, ředkev, ředkvička, štěrbák	x mravenci, mšice, slimáci, padlí na salátu	∴ II-VII-IX jako petržel	močopud., chuť k jídlu
Kmín	brambory, zelí špenát okurky, cibule, hrách č.řepa, jahody fazol, salát , košťáloviny	zlepšuje chuť sousedních rostlin	∴ IV-VI vlhko, 30 cm, Ca	x nadýmání, +trávení, křeče a kvašení v žaludku, bronchitida
Kopr	okurky, hrách, fazol, petržel, celer brambor, vodnice, mrkev, č řepa, ,rajče, cibule, košťáloviny	x bělásci, dřepčící +vzcházení	∴ od IV-VIII, 25 cm, mulčování	x nadýmání, uklidňuje, revma, neurózy, M, T , proti nespavosti, Ž křeče
Koriandr	aroma brambory, okurka, košt., č řepa, jahody, pelyněk	pyl zdrojem potravy pro pestřenky	∴ IV 30 cm, stř.těžké Ca půdy	+T , proti nadýmání, zvýšení tvorby žaludečních kyselin
Kostival	ovocné stromy	hnojivé zákvasy - K, mulč	veg., vlhko, (humus)	hojení kostí, kloubů pohmožděniny, Ca
Křen	ovocné stromy, čtyřboč, brambory	x monilióza, mandelinka brambor.	vegetativně, humózní půdy	A, M, Ž, K , nachlazení, antiseptikum, obklady
Kozlík	česnek, bazalka	Láká kočky, přitahuje	∴ II skleník nebo VIII	protihysterický,

lékařský		hmyz	ven, ↓50x25cm, humus	protikřečový
Lékořice /Středozeří/	okraje, svahy	chrání půdu před erozí	vegetativně, trvalka, teplomilná	projímadlo, žal. vředy, K
Levandule	růže	x mravenci, mšice, dřepčící	∴ II-III skleník, podzim ↓50x50cm, slunce, propustná Ca půda	uklidňující, masti, proti křečím, nadýmání, nespavost, nervy
Libeček	estragon, ne pelyněk pravý	pyl zdrojem potravy pro pestřenky, odpuzuje slimáky	vlhko, humus, sl. i polostín, Ca, 40-50 cm	T, A, M -vylučování Cl, žlučopud., x nadýmání, skleroza, záněty moč. cest, K , inhalace
Lichořeřišnice	ovocné stromy, růže, hrách, brambory, rajče ne , okurky, košťáloviny, fazole, lemy záhonů	x mšice, slimáci, bělásek, mravenci, myši (láká některé druhy mšic, slimákům poskytuje úkryt – možnost vychytání)	∴ IV 20x30cm, teplo, jinak nenáročná	T, A - záněty močových i dýchacích cest, průjmy, vypadávání vlasů
Lnice květel	krásná na lemy záhonů	láká užitečný hmyz	nepěstuje se, považuje se za plevel	kožní choroby, M , projímadlo, žluč.
Majoránka	mrkev, cibule	x mravenci, slimáci	∴ III, ↓V 20x15, teplo, lehké hlinité půdy, humus, slunce	nadýmání, kašel, M , menstr. potíže, kloktadlo
Máta peprná	košťáloviny, aroma brambory, salát, rajče, mrkev, ne heřmánek	x bělásci, dřepčící, mravenci medonosná	↓IV-V 20x50 cm, 4 roky, množí se hl. vegetativně	nadýmání, žlučník, kloktadlo, A , uklidňuje, T, nachlazení, chřipka
Mateřídouška	košťáloviny, salát, obruby	x bělásci, plži, mšice, medonosná	lehčí půdy, teplo, Ca,	A, K , nachlazení, průjem, nadýmání
Meduňka	salát, kedluben, ne pelyněk	medonosná	∴ III -IV, lehčí půdy, teplo, Ca, 40x30cm	x nadýmání, +paměť, krev.tlak, uklidňuje, nervy, spánek, křeče, koupele při revmatizmu a zánětech nervů
Měsíček	brambory, jahody, hrách, okurka, košt., mrkev, vodnice, rajče	x háďátka, drátovci, mandelinka br., zrnokaz, svilušky; zelené hnojení	∴ III -IV, 40-50cm nebo 30x50cm, vyčerpává půdu	A , nachlazení, kožní problémy, hemeroidy-mast, afty, žlučopudný, nadýmání, moč. cesty
Netřesk	zelené střechy	chrání půdu před erozí využití v kuchyni do salátů i osvěžujících nápojů	lehčí půdy,	zánět stř. ucha, otoky, bradavice, kuří oka, proti zahlenění a horečce
Oman pravý	Clonová rostlina	větrná clona - mikroklima	∴ XI nebo IV, 60x45cm	A , záněty žlučníku, průdušek, K

Pastinák	brambory, celer, cibule, č řepa, ředkev, salát, špenát	listy odpuzují slimáky - mulčování	∴ III, 30x10cm mrazuvzdorný	M, Č , uklidňuje, odvodňuje
Pažitka	mrkev, kopr, rajče, ne fazol, hrách, košťáloviny, č. řepa		∴ III, ve špetkách, ↓V 25x25cm, IX-veg. klid, I- IV rychlení	A , vit C
Pelyněk černobýl	zelí, kapusta, kedluben	x bělásci	plevel	žlučopudný, T
Pelyněk kozalec/ estragon	okurka		↓IV nebo IX, vytrvalý, slunce, teplo, sucho, nenáročný, 30x50cm	žlučopudný, T , vit A,C
Pelyněk pravý	rybíz, libeček, okurka, koriandr, ne košťáloviny, bazalka, libeček, meduňka	x rez rybízová, bělásci, dřepčící (salát)	humus, vláha, slunce i polostín, 30x40 cm	mírně močopudný, zažívání, T
Pohanka		medonosná, zelené hnojení	∴ V- VIII, teplomilná	snižuje napětí, skleróza, revma, K , rány, krvácivost
Polníček	fazol, jahodník, kedluben, košť, pór	podrost, mezplodina	∴ VII-IX 10-15cm	Č , zácpa, imunita, vit C, A,T , nervy
Pór	jahody, mrkev, celer, cibule, č.kořen, rajče, salát, ne fazol,hrách, košťáloviny, č. řepa	x plíseň šedá, rez celerová, bělásci	∴ III-V, ↓10x20cm, nahrujeme, hlubší humózní půdy	T,M, J (K, Mg, Si), bronchitidy, žlučník, antikancer
Proskurník		ochrana před větrem	∴ III 30cm, ↓ X nebo až IV 30x60cm, trvalka	K , žal. vředy, kloktání, onemocnění moč. cest
Přeslička	nepěstuje se	postřik proti plísním	plevel	M , kožní onemocnění
Pupalka		větrná clona, krmivo	nenáročná, chudší půdy, množí se samovýsevem	semena zdrojem nenasycených mastných kyselin
Reveň /Tangutsko	fazol, košť., salát, špenát, polníček	listy - mulč	vytrvalá, stř. těž. půdy, hluboké, vlhko, i polostín, 80cm	A,Č, T , nadýmání, žlučopud, zácpa, průjem, hemoroidy vně
Roketa setá /Středomoří	ne košťáloviny a ředkev		∴ IV 30-40cm	T , chuť k jídlu
Routa vonná	kedluben, košť.	láká užitečný hmyz	stř. těž. půdy, slunce, teplo, Ca, 30 cm	M , rutin, !pozor na potřnastřed
Rozmarýn	fazol, mrkev,	medonosná, x	nepřezimuje,	+ krevní oběh,

	šalvěj, ne okurka	bělásci	řízkování	koupele, + T tuků, A ; ! jedovatá
Řepík			∴ X nebo III, ↓ IX 40x30cm	A, T, J , žlučník, kož. choroby, nachlazení, bolesti kloubů
Řeřicha	salát, ředkvička, ředkev	x plži, mšice, mravenci	∴ III-IX, doma kdykoliv	tonikum, !NE PŘI NEMOCECH MOČOVÝCH CEST
Saturejka	fazole, fenykl, salát, šterbák, šrucha, polníček, č. řepa, cibule, čekanka	x č. mšice fazolová	∴ V- zač.VI, 20-25 cm slunce, lehčí půda	x záněty, močopud. A hmyzí štípnutí, odhlenění, K
Sedmikráska	nepěstuje se	láká užitečný hmyz	louky	K, A , hemoroidy, ateroskleróza, rány, vyrážky, plísňe, vit C
Sléz maurský			∴ III 60x60cm špetky	A, K, Ž , projímadlo, hojení vředů, kloktadlo
Slunečnice	okurka, ne brambor	láká užitečný hmyz	∴ IV	olej při nadbytku cholesterolu
Světlík	nepěstuje se	medonosná	nepěstuje se	oční koupele
Slunečnice topinambur	okraje, zídky (zapleveluje)	clona proti větru	vytrvalá, nenáročná, i stín, 50x100cm	dia, projímadlo
Šalvěj	rozmarýn, mrkev, hrách, fazol, růže ne okurka,	x mšice, bělásci, slimáci pochmurnatka mrkvová	∴ IV, 30x30 cm, teplo, kompost, sucho, alkal.	A , záněty, dých. cesty, proti horečce a pocení, křeče, játra, žlučník,
Třezalka		láká užitečný hmyz	vytrvalá, slunce, teplo, sucho, nenáročná	A , nervy, !zvyšuje citlivost na světlo
Tymián	košťáloviny, salát, obrubby	x bělásci, plži, mšice, medonosná	∴ III nebo VIII, slunce, -↓30x15cm, 2-3ks, ochrana, kompost	T, A, K , proti průjmu, nadýmání, léčí Ž vředy, kloktání
Yzop	<i>košťáloviny, salát, obrubby</i>	x mšice, bělásci, slimáci	∴ III-↓V 40x40cm, lehčí, sušší, slunce,Ca	M,T, K , nadýmání, proti pocení, revma, +imunita, krk, plíce
(Aksamitník- Afrikán)	fazol, brambor, rajče, košťáloviny, růže	x háďátka, mšice	∴ III, nenáročný	není léčivý pro lidi ale pro půdu

Použitá literatura:

Vlašínová 2013; Kliková 1992; Dostálek a kol. 2000; Sartoriusová 1993; Tabach 1991; Neubauer a kol. 1984; Kott, Moravec 1989; Dolejší 1982; Červená, Červený 1994; Richter 1998; Richter, Severa 1971; Kresánek, Krejča 1988; Pamukov, Achtardžiev 1986; Hoffmanová, Jebavý 1973; Zentrich 1986; Rod 1993.